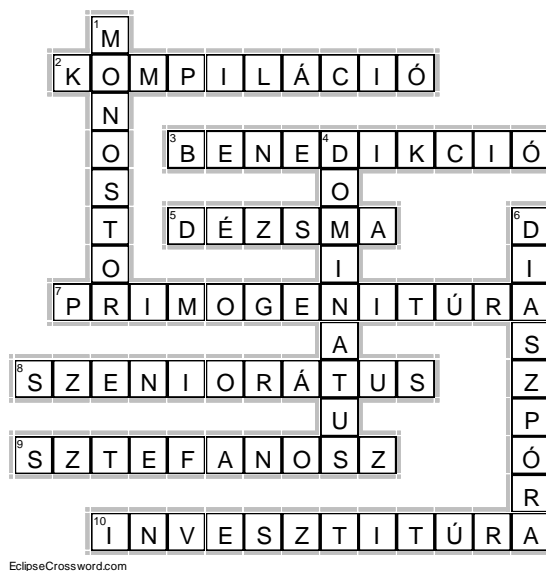

Értékelési útmutató

A feladatok legkisebb, önállóan értékelhető részeit, az itemeket a magyar ábécé kisbetűivel jelöltük (kivétel a keresztrejtvény). Az itemek már nem bonthatók fel részteljesítményekre, ezért azok már csak kétféleképpen minősíthetők: a tanuló megoldotta, vagyis az item megoldása jó (1 pont), illetve a tanuló nem oldotta meg, hiányos, vagyis az item megoldása nem jó (0 pont). Ha a tanuló megoldása nem egyezik meg teljesen az értékelési útmutatóban megadott válaszokkal, az eddig bevált gyakorlat szerint az igazolható jó válasz is pontot ér. Ha egy feladat meghatározza a válasz elvárt elemeinek számát, és a tanuló ennél többet jelöl meg, akkor a megoldás sorrendjében kell értékelné. Ha a tanuló az összes válaszlehetőséget megjelöli, nem kaphat pontot.

1. feladat

10 pont

EclipseCrossword.com

2. feladat

9 pont

- Augustus
- Nagy Sándor vagy III. Alexandrosz
- Justinianus
- Constantinus vagy Nagy Konstantin
- I. István vagy Szent István esetleg István király
- VII. Gergely
- Ádám vagy Éva
- Hermész
- Géza fejedelem

Nem elfogadható válasz az Octavianus.

3. feladat

8 pont

- Az
- Úr/úr
- napját
- szenteld
- meg

Csak az adott helyen szereplő válasz fogadható el!

- Biblia vagy Szentírás vagy Ószövetség vagy Újszövetség vagy konkrét hely megnevezése (pl. Mózes könyve)
- szombat
- vasárnap

4. feladat**10 pont**

- a) 768-814
- b) normann vagy viking
- c) iszlám vagy muzulmán vagy muszlim vagy mohamedán
- d) Poitiers
- e) 732
- f) Roncesvalles vagy roncesvalles-i hágó
- g) Kis Pippin vagy Kis Pipin vagy III. Pipin
- h) Nagy Károly
- i) Aachen
- j) 778

*Mindkettő szükséges a ponthoz.**Csak megfelelő helyesírással fogadható el.
A d)-e) felcserélhető.**Csak megfelelő helyesírással fogadható el.
Bármely névváltozat elfogadható.***5. feladat****9 pont**

A szobor címe/személy neve	Vers betűjele	A kép betűjele
a) Laokoón vagy Laokoón szoborcsoport	b) E)	c) A)
d) willendorfi Vénusz	e) D)	f) B)
g) Augustus esetleg Octavianus	h) H)	j) C)

*A sorok megoldásainak sorrendje felcserélhető.***6. feladat****8 pont**

Állítás (a Kr.e. 5. századi Athénra vonatkoztatva)	Igaz	Hamis
a) A minimálbér biztosította a hétköznapi megélhetést.		X
b) Egy kovács lovat tudott volna venni 4 hónap alatt, ha másra nem kell költeni.		X
c) Egy képzetlen munkás tudta biztosítani a heti élelmezését és az egyéb kiadásokat is.		X
d) Volt olyan rabszolganő, aki értékesebb volt egy férfi rabszolgánál.	X	
e) A polisz építkezésén dolgozó kőműves akár 70 liter búzát is vehetett hetente.	X	
f) Egy ló többet ért, mint $\frac{1}{4}$ talanton.		X
g) Két szarvasmarhát lehetett kapni 480-600 obolosért.	X	
h) 1 rabszolga megvételével már vagyonos embernek számított a tulajdonos.		X

7. feladat

10 pont

- a) Octavianus
- b) Caesar
- c) mutinai *Csak így fogadható el.*
- d) szenátus vagy senatus
- e) Lepidus *Csak így fogadható el.*
- f) Kr.e. 43
- g) triumvirátust *Rag nélkül nem fogadható el.*
- h) nyugati
- i) Philippi
- j) Cassius

8. feladat

8 pont

- a) áthúzva
- b) áthúzva
- c) bekarikázva
- d) áthúzva
- e) áthúzva
- f) bekarikázva
- g) bekarikázva
- h) áthúzva

9. feladat

9 pont

- a) 1
- b) X
- c) 2.
- d) X
- e) X
- f) 1.
- g) X
- h) 1.
- i) 2.

Csak a helyesen bekarikázott szám vagy X jel fogadható el.

10. feladat

9 pont

- a) Német-római Birodalom vagy Német-római Császárság *esetleg* Szent Római Birodalom
Más megnevezés nem fogadható el (962 utáni a forrás).
- b) püspöki vagy püspök *A főpap hiányos válasz.*
- c) a bambergi papság küldöttsége vagy a bambergi papság *Hiányos válasz nem fogadható el.*
- d) tudatlan vagy nem ismeri a szent kánonokat vagy bűnöket követett el stb.
Minden helyes válasz elfogadható.
- e) a püspöki/főpapi tisztség megvásárlását/adásvételét
- f) Jézus vagy Jézus Krisztus
- g) VII. Gergely
- h) hazugság
- i) hit, remény, szeretet

A sorrend mindegy. A három erény megléte esetén 1 pont jár. Pontmegosztás nincs.

11. feladat**10 pont**

Esszé

Az érettségi értékelési szempontjait kell alkalmazni az alábbi pontozással. **Figyelembe kell venni, hogy a tanulók az esszéírást még tanulják! Minden helyes válasz értékelendő a táblázat pontmegosztása alapján.**

Értékelési szempontok	Pontszám
Feladatmegértés	1
Tájékozódás térben és időben	1
Kommunikáció	1
Szaknyelv alkalmazása	1
Ismeretszerzés, a források használata és következtetések levonása	3
Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	3

Feladatmegértés

A tanuló a feladat utasításának megfelelően összefoglalja a magyar keresztény vallás és egyházszerkezet megteremtésére vonatkozó következtetéseit, ismereteit. Egyéb kérdéseket legfeljebb a forrásokból következtetve érint. (1 pont)

Ha a feladatmegértés 0 pont, akkor az egész esszé 0 pontos.

Tájékozódás térben és időben

Az esszében megemlíti a tanuló: témája a Kárpát-medence vagy a Magyar Királyság (tér);

Géza fejedelemsége (10. század) és István uralkodása fejedelemtént és királyként (1000 vagy 1001-1038) (idő).

Az 1 pont akkor jár, ha minden szempontra kitér.

Kommunikáció

Bekezdésekkel szerkesztett, logikus gondolatmenet, megfelelő a nyelvhelyesség és nincs durva helyesírási hiba. Legfeljebb 2-3 hiba lehet a helyesírásban. (1 pont)

Szaknyelv alkalmazása

A tanuló használja a témához tartozó konkrét és elvont fogalmakat (pl. törvény, törvénygyűjtemény, dekrétum, kereszténység, egyházszerkezet, szerzetesség, feudalizmus, fejedelem, király, királyság, tized stb.). (1 pont)

Legalább 4 fogalmat használ.

Ismeretszerzés, a források használata és következtetések levonása

A tanuló 3 elemre utal a forrásokat használva a témához tartozóan (3 pont): pl.

- I. István törvényekkel és anyagi javakkal támogatja a kereszténységet (pl. adomány, a „kereszténység védője”);
- a magántulajdont és az egyházi vagyont is védik a törvények (pl. cél a lopások visszaszorítása);
- a dekrétum szabályozza az egyházra vonatkozó szabályokat (pl. vasárnapi misére járni kell, mert büntetik, aki megszegi; tized; pogány szokások elleni fellépés: a jövődömondók esetében veréssel fenyegetik);
- az egyháznak önálló döntési joga van egyes ügyekben (pl. a vallás elleni vétség esetén a püspök dönthet a kérdésben);

Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás

A tanuló 3 elemre utal a témához tartozóan (3 pont): pl.

- Géza fejedelem veszi fel a római kereszténységet (pl. quedlinburgi birodalmi gyűlésre utal);
- Géza fejedelem német területről papokat hozat, akik a nép megtérítésével foglalkoznak;
- István feleségének is keresztény hercegnőt választott Géza fejedelem;
- felszámolja István a pogány ellenállást (pl. Koppány, Ajtony, Gyula);
- a bencések támogatása elkezdődik Géza idején (pl. Pannonhalma), folytatódik I. István időszakában a keresztény egyház támogatása (pl. veszprémvölgyi apácák, Pécsvárad);
- a királyi birtokon püspökségek és érsekségek (Esztergom, Kalocsa) szervezése; az érsekség szerepe az önálló keresztény feudális monarchia megszilárdításában, a német befolyás elkerülésében;
- I. István törvényei az új rendet szolgálják;
- templomépítés (pl. 10 falu 1 templomot épít) stb.

Felhasznált irodalom

1. feladat

Alkalmazás a keresztrejtvénynél URL: <https://www.eclipsecrossword.com/> (2019. 01. 25.)

3. feladat

A kép származási helye URL: <http://www.bajnoksakk.hu/sakkjatek-szabalyai/> (2019. 01. 20.)

4. feladat térképrészlete (Európa Nagy Károly korában) – eredetiben színes.
vezetőszerkesztő: Katona András (2017): *Történelmi atlasz középiskolásoknak*. Eszterházy Károly Egyetem Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Alföldi Nyomda Zrt., Debrecen. 12. oldal a) térkép

„Károly, ha...” a j) ítem versrészlete:

Roland ének URL: <http://web.zone.ee/aurin/regek/roland.html> (2019. 01. 21.)

5. feladat

A) kép (Laokoón)

URL: <https://projectionsystems.files.wordpress.com/2009/08/laocoon.jpg> (2019. 01. 21.)

B) kép (willendorfi Vénusz)

Dr. Németh György – Borhegyi Péter (2014): *Történelem tankönyv 9.* Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Dürer Nyomda Kft., Gyula. 9. oldal

C) kép (Augustus)

URL: https://projectionsystems.files.wordpress.com/2009/08/roman_augustus21.jpg (2019. 01. 21.)

D) „Én vagyok...” versrészlet

Weöres Sándor: Willendorfi Venus

Tiszatáj 1. évfolyam (1965) URL: http://tiszataj.bibl.u-szeged.hu/59/1/tiszataj_1965_001.pdf (2019. 01. 21.) 6. oldal

E) „...választott...” versrészlet

Vergilius: Aeneis (2. ének) URL: <http://mek.oszk.hu/06500/06540/06540.htm#20> (2019. 01. 21.)

F) „...ime, ámulj...” versrészlet

Vergilius: Aeneis (6. ének) URL: <http://mek.oszk.hu/06500/06540/06540.htm#20> (2019. 01. 21.)

6. feladat adatai, a kép származási helye:

Dr. Németh György – Borhegyi Péter (2014): *Történelem tankönyv 9.* Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Dürer Nyomda Kft., Gyula. 51. oldal

7. feladat szövege (Augustus)

Tarján M. Tamás: *Augustus császár halála*. Rubicon online történelmi magazin.

URL: http://www.rubicon.hu/magyar/oldalak/14_augusztus_19_augustus_csaszar_halala/ (2019. 01. 22.)

10. feladat szövege

Dr. Németh György – Borhegyi Péter (2014): *Történelem tankönyv 9.* Oktatókutató és Fejlesztő Intézet, Dürer Nyomda Kft., Gyula. 119. oldal

11. feladat törvényei

Szent István Király Dekrétomainak Második Könyve

URL: <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torvenyei> (2019. 01. 26.)